

Saimaannorppa

Uutiskirje marraskuu 2020

Lempeää hämärää!

Värikylläisyys on ohi, ja kostea hämärä valtaa maiseman. Saimaan vesi lainehtii vielä kohtuullisen lämpimänä. Vähitellen odotellaan talvea ja pelätään toisaalta myös pahinta - mitä jos jälleen leuto talvi pilaa norpan pesinnän?

Jonkin verran on jo tullut kyselyjä apukinostalkoista. Olemme valmiudessa, jos niitä lähdetään kolaamaan, mutta vielä tietenkään ei voida mitään päätöksiä tehdä. Odotellaan rauhassa tammikuun puolelle ja katsotaan sitten tilannetta.

Koronapandemia vaikuttaa edelleen elämäämme ja niin myös norppatyöhön. Tapahtumia ei juurikaan järjestetä, ja töitä tehdään enimmäkseen etänä kotitoimistoilla. Aiemmassa uutiskirjeessä mainittu Itä-Suomen yliopiston järjestämä Norppasymposium on sekin siirretty ensi vuoteen.

Syyskauden norppatyössä on noussut esiin erilaiset vaihtoehtoiset tavat tehdä esimerkiksi ympäristökasvatustyötä etäyhteyksien kautta. Lisäksi työlistalla on ollut norpan suojelun turvaksi tehtyjen kalastusrajoitusten läpikäynti Maa- ja metsätalousministeriön työryhmässä sekä kannanotto eduskunnassa käsittelyssä olevaan kansalaisaloitteeseen verkkokalastuksen kieltämiseen saimaannorpan levinneisyysalueella.

Kauan valmisteltu Saimaannorppa LIFE -hanke sai lopulta myönteisen päätöksen, joten senkin toimenpiteitä on ryhdytty valmistelemaan. Näistä voit lukea lisää tästä uutiskirjeestä.

Näiden uutiskirjeiden on tarkoitus olla myös luonnonsuojeluliiton verkkosivuilla, mutta joidenkin ongelmien takia niistä on siellä toistaiseksi vain 1-4-2020.

Muistathan seurata norppatiedotusta myös täältä:

[Saimaannorppa-Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-sivut](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piirin Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin Facebook](#)

Talvea ja jäitä odotellessa. Kuva: Eero Korhola.

Lisäksi Saimaa- ja norppa-asioita on vaihtelevasti esillä myös muilla luonnonsuojeluliiton Saimaan alueen piirien ja paikallisyhdistysten sivuilla.

Tulevia tapahtumia:

- 1.11. asti yleisökysely "Saimaannorppa ja kalastus" (lisätiedot ja linkki alla)
- 2.11. klo 16-19 Katiskatalkoot Saimaariumissa Lappeenrannassa
- 7.12. klo 16-19 Katiskatalkoot Saimaariumissa Lappeenrannassa
- 12.-13.12. Linnoituksen joulumarkkinat Lappeenrannassa, Saimaan luonnonsuojelukeskuksen luontopuoti auki ja norppatoiminta esittäytyy

Katiskatalkoissa on tarjolla kasvomaskeja ja käsidesiä. Saimaarium tarjoaa hyvät tilat niin, että katiskoita voidaan rakentaa turvavälit huomioiden. Tiloihin voidaan ottaa max 40 henkilöä.

Tervetuloa mukaan!

Yleisötilaisuudet ja kysely saimaannorpan suojelusta

Saimaannorpan suojelua varten tehdyt kalastusrajoitusasetus ja -sopimukset ovat ensi vuonna katkolla, joten niiden uusiminen on työn alla Maa- ja metsätalousministeriössä. Työtä valmistelee Saimaannorppa ja kalastus -työryhmä.

Työryhmä haluaa nyt kuulla kansalaisia siitä, miten kalastusrajoituksia tulisi kehittää ja mahdollisesti muuttaa. Työryhmän työskentelyssä on korostuneesti noussut esille kalastus ja sen merkitys Saimaalla, ja saimaannorpan tilanne on selvästi jäänyt vähemmälle.

Saimaannorpan puolesta toimijat ovat kaikki yksimielisiä siitä, että heinäkuu pitäisi ehdottomasti saada kalastusrajoitusten piiriin, sillä nykyisen rajoituskauden aikana 2016-2020 puolet tietoon tulleista kalanpyydyskuolemista on tapahtunut heinäkuussa. Myös muikkuverkot pitää palauttaa rajoitusten piiriin, sillä norppia on viime vuosina jäänyt ennätysmäärä muikkuverkkoihin (yhteensä 6 yksilöä tullut tietoon viiden vuoden aikana). Kalastusrajoitusten aluelaajennukset ovat myös tarpeen.

Kyselyyn pääsee vastaamaan [Etelä-Savon maakuntaliiton sivuilla](#), ja se on auki 1.11. asti. Vielä siis ehtii!

[YLE uutisoi](#) kyselystä 19.10.

Kalaa saa monella muullakin tavalla kuin verkoilla. Norppaturvallisista pyyntimuotoja ovat kaupallisen kalastuksen puolella mm. trooli, nuotta ja norppaturvallisiksi kehitetyt rysät. Vapaa-ajan kalastajilla suosittuja norppaturvallisista pyyntimuotoja ovat tiukka-nieluinen katiska, viehekalastus, onginta ja pilkkiminen. Kuva: Hanne Kosonen.

Ennen kyselyä järjestettiin viisi yleisökuulemistilaisuutta Rääkkylässä, Puumalassa, Rantasalmella, Punaharjulla ja Taipalsaarella. Tilaisuuksiin oli koronan takia rajoitettu osallistumismäärä max 50/tilaisuus. Yhteensä niihin osallistui noin 200 henkilöä.

Yleisesti ilmapiiri tilaisuuksissa oli sellainen, että nykyisiin rajoituksiin ollaan totuttu ja kalastusrajoitusten aluelaajennukset saivat kohtuullista hyväksyntää. Sen sijaan kalastusrajoitusten pidentäminen heinäkuulle ja muikkuverkkojen palauttaminen rajoitusten piiriin saivat aikaan vastustusta - toki suojelupuolelta myös vahvaa kannatusta ja vaatimusta. Jonkun verraan vaadittiin jopa suojelutoimien purkamista, kun välitavoite 400 norppaa on saavutettu.

Pääsääntöisesti tilaisuudet sujuivat rauhallisesti, mutta erimielisyydet suojelutoimien riittävydestä ja saimaannorpan tulevaisuuden turvaamisesta ovat edelleen selkeät ja vahvat.

Yleisötilaisuuksista on tehty yhteenvetoraportti: ["Saimaannorppa ja kalastus -kiertueen keskustelut"](#).

Taipalsaaren yleisötilaisuudessa Kirkonkylän koululla 2.9. keskustelua alustivat kalastusneuvos Eija Kirjavainen Maa- ja metsätalousministeriöstä sekä suojelubiologi Jouni Koskela Metsähallituksesta. Keskustelu toteutettiin nk. [erätaukomenetelmällä](#). Kuvat: Kaarina Tiainen.

Ympäristöministeriön Saimaannorpan suojelutyöryhmä

Vuodesta 2012 lähtien Ympäristöministeriön Saimaannorpan suojelun seurantaryhmä asiantuntijoineen on katsonut kokonaisuutena saimaannorpan tilannetta ja suojelukeinoja. Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma ilmestyy ministeriön raporttina viiden vuoden välein. [Uusin raportti](#) on vuodelta 2017.

Seurantaryhmä kokoontuu pari kertaa vuodessa keskustelemaan tilanteesta ja tarkistamaan tavoitteita ja toimenpiteitä. Ryhmä on suuri (yli 60 henkilöä), jotta mahdollisimman moni eri taho on siellä edustettuna. Ryhmän puheenjohtajana toimii ylijohtaja Pekka Häkkinen Etelä-Savon Ely-keskuksesta. Luonnonsuojeluliiton edustajana toimii saimaannorppakoordinaattori Kaarina Tiainen.

Viimeisin kokous pidettiin Savonlinnassa 29.10. Näinä aikoina oli poikkeuksellista, että kokous pidettiin fyysisesti kokoustilassa toki turvallisuusohjeita ja turvavälejä noudattaen.

Kokousohjelmassa oli paljon ajankohtaistietoa, mutta vilkkaasti keskustelu käytiin saimaannorppakannan kasvutavoitteesta. Asiantuntijoiden esitys oli, että tavoitetta pitäisi nostaa ja kuolleisuutta pienentää. Tämä on myös luonnonsuojeluliiton tavoite. Käytännössä se tarkoittaisi kalastusrajoitusten lisäämistä. Kalastustahojen vastustus oli kuitenkin niin raivokasta, että esitetty uusi tavoite kohti norpan suotuisan suojelun tasoa ei valitettavasti mennyt ainakaan vielä läpi. Työ jatkuu.

Kansalaisaloite verkkokalastuksen kieltämiseksi saimaannorpan levinneisyysalueella

Kesällä 2019 useita kuutteja jäi kalaverkkoihin heti keväisten verkkokalastusrajoitusten päätyttyä. Iina Palonen päätti läheistensä kanssa toimia ja käynnisti [kansalaisaloitteen](#) verkkokalastuksen kieltämiseksi saimaannorpan levinneisyysalueella. Aloite sai parissa päivässä vaaditut 50 000 allekirjoitusta ja eteni eduskunnan käsittelyyn. Kansalaisaloitteen saama suosio ja palaute osoittivat, kuinka tärkeä saimaannorppa on suomalaisille.

Kansalaisaloite on ollut syys-lokakuussa eduskunnassa maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyssä. Valiokunta on kuullut useita asiantuntijoita sekä suullisesti että kirjallisesti. On erittäin valitettavaa, että valiokunta ei jostain syystä kutsunut norppatutkijoita kuultavaksi lainkaan eikä pyytänyt heiltä kirjallista lausuntoa. Sen sijaan kalastuspuolen tutkijoita ja toimijoita on ollut kuultavana usealta eri taholta.

Suomen luonnonsuojeluliiton edustaja oli kuitenkin kuultavana 22.10. ja luonnonsuojeluliitto jätti aloitteesta myös [kirjallisen lausunnon](#). Vielä ei tiedetä, tehdäänkö aloitteesta kuulemisen jälkeen mietintö edelleen vietäväksi eduskunnan täysistuntoon.

Tietoon tulleista norppien kalanpyydyskuolemista puolet tapahtuu heinäkuussa ja noin kolmasosa talviverkkoihin.
Kuva: Juha Taskinen.

Saimaannorppa LIFE

EU:lla on luonnon- ja ilmastonsuojelua rahoittava LIFE-ohjelma. Vuosina 2013-2018 sieltä rahoitettiin ensimmäinen saimaannorpan suojelua tukeva hanke. Uutta Saimaannorppa LIFE -hanketta on suunniteltu ja haettu nyt parin vuoden ajan, ja lopulta lokakuussa tuli myönteinen päätös. Hanketta vetää Metsähallitus ja kumppaneita on useita. Yhtenä niistä Suomen luonnonsuojeluliitto ja sen saimaannorppatyö. Hankkeen kokonaisbudjetti on yli 7 miljoonaa euroa, josta EU rahoittaa 75 %. Tämä on merkittävä raha- ja resurssilisäys saimaannorpan suojelutyöhön. Lisäksi se tiivistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Hanke kestää vuoden 2025 loppuun saakka.

Suomen luonnonsuojeluliitto on mukana muutamassa toimenpiteessä. Me esimerkiksi organisoimme vapaaehtoistoimintaa, johon kuuluu mm. apukinosten kolaaminen, katiskoiden rakentaminen ja erilaisten tapahtumien järjestäminen. Erityisenä vastuualueenamme on norppaturvallisen kalastuksen edistäminen ja Saimaa-katiskoiden rakentaminen, rakentamisen opettaminen ja jakelu eri puolille Saimaata. Toinen vastuualue liittyy ympäristökasvatukseen yhdessä WWF:n kanssa.

Luonnonsuojeluliiton toimintaa organisoidaan ja koordinoidaan Saimaan luonnonsuojelukeskuksesta Lappeenrannasta käsin. Toiminta tulee vahvistumaan myös Etelä-Savossa, kun hankkeen resursseja kohdentuu myös Etelä-Savon luonnonsuojelupiirille. Tapahtumia ja tilaisuuksia järjestetään myös Pohjois-Savon ja Pojois-Karjalan alueella.

Tällä hetkellä valmistellaan hankkeen töitä, ja varsinaisesti töihin päästään ensi vuoden alussa.

Saimaannorppa CoExist-hanke

Suomalais-venäläinen Saimaannorppa [CoExist-hanke](#) etenee koronahankaluuksista huolimatta. Luonnonsuojeluliiton toimenpiteissä suuri merkitys on koulu- ja päiväkotivierailuilla, jotka nyt ovat tauolla hamaan tulevaisuuteen. Myös tapaamiset ja yhteistapahtumat venäläisten kanssa ovat toistaiseksi katkolla. Olemme keskittyneet materiaalien tuottamiseen, ja aivan lähiaikoina kokeilemme etäoppituntien pitämistä Kuopion Aurinkorinteen koulun ekaluokkalaisille. Ympäristökasvattaja Jannika Paananen on palannut vanhempainvapaalta takaisin hankkeen töihin.

Terveisiä Rääkkylästä 12.9.

Kesälle suunniteltu Vaihda verkot katiskaan -tapahtuma siirtyi koronan takia syksyyn erityisjärjestelyin. Tilaisuus onnistui kuitenkin hyvin. Katiskoita varattiin ahkerasti etukäteen, jolloin ne kyettiin noutamaan ilman ruuhkaa ja hässäkkää muutaman tunnin aikana Rääkkylän Koivuniemestä. Kaikki yli 100 katiskaa jaettiin paikallisille kalastajille.

Tilaisuudessa katiskoita olivat jakamassa ja katiskakalastukseen opastamassa luontokuvaaja ja kaupallinen kalastaja Juha "Norppa" Taskinen sekä näyttelijä, vapaa-ajan kalastaja Kari "Hissu" Hietalahti. He keskustelivat kalamiesten ja -naisten kanssa, vastailivat kysymyksiin ja esittelivät jaossa olevan Saimaakatiskan erinomaisuutta. Tilaisuudessa oli myös lapsille tietoa ja elämyksiä saimaannorpasta luontokasvattaja Anne Kuhasen opastamana ja mm. norppaheijastimet menivät jakoon hetkessä.

Tunnelmia tapahtumasta voit lukea [luonnonsuojeluliiton blogista](#).

Kari "Hissu" Hietalahti ja Juha "Norppa" Taskinen opastivat norppaturvalliseen kalastukseen ja jakoivat katiskoita. Tilaisuudessa kävi kaikenkaikkiaan yli 150 henkilöä, mukana myös useita lapsiperheitä. Verkkoja tuotiin vaihdossa, mutta parasta oli, että rekka tyhjentyi kaikista katiskoista! Kuvat: Hanne Kosonen.

Nimbu-norpan päiväuni

Edellisessä uutiskirjeessä kerrottiin Nukketeatteri Ofelian saimaannorppa-aiheisesta nukketeatteriesityksestä "Nimbu-norpan päiväuni". Esityksestä on valmistunut traileri, joka löytyy Ofelian [fb-sivulta](#). Esitys on tilattavissa erilaisiin tilaisuuksiin, ja se soveltuu yli 3-vuotiaille.

Retkelle luontoon - terveisiä Puumalan Norppapolulta

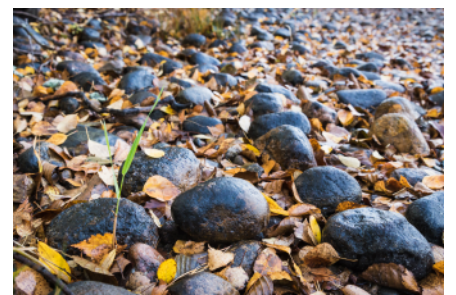
Suomalaiset ovat viime aikoina matkustaneet kotimaassa ja löytäneet luontokohteet. Erityisesti kansallispuistot ovat paikoin jopa ruuhkautuneet. Erilaisia retkeilyreittejä, luontopolkuja ja luontokohteita löytyy Saimaan alueeltakin runsaasti, ja vinkkejä kohteista useilta eri nettisivuilta.

Vesiretkeily on nyt syys- ja talvitaulla, ja jäällekin ei pääse vielä vähään aikaan. Rantoja pitkin voi kuitenkin retkeillä ja nauttia Saimaan luonnosta.

Yksi suosioon noussut retkeily- ja luontokohde on Puumalan [Norppapolku](#). Se sijoittui kolmanneksi vuoden retkipaikkaäänestyksessä vuonna 2018. Reitti koostuu kolmesta muutaman kilometrin lenkistä, jotka myötäilevät Saimaan rantoja. Tulipaikkoja reitillä on kaksi. Norppapolku on Geopark-kohde.

Lokakuista tunnelmaa Norppapolun varrelta. Kuvat: Hanne Kosonen.

Siispä kannustamme kaikkia ulos luontoon myös marraskuussa. Nauttikaamme rauhasta, harmaudesta ja hämärästä!

Kaarina Tiainen
saimaannorppakoordinaattori
kaarina.tiainen@sl.fi
p. 050 530 3270

Jannika Paananen
ympäristökasvattaja, ENI CBC CoExist -hanke
jannika.paananen@sl.fi
p. 040 528 0785